

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
Romania și Strelnatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 filii. —

OLTEANUL

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47, (casele I. Peia).

EDITOR-PROPRIETAR:
CONSTANTIN POPP.

Tot înainte...

De un timp încoace se pare, că și la noi — Românii — mișcarea culturală tinde a lua dimensiuni tot mai mari. Sunt semne ale vremii de regenerare culturală și avânt filosofic, când vedem pornindu-se acțiuni binefăcătoare din partea acelor, cari au trageră de inimă, pentru progresul neamului românesc. Dar și este mare foarte mare trebuință la noi de bărbați cu inima caldă pentru interesele morale și materiale, cari râvnesc ca cu o zi mai înainte să sărbătoreze ziua triumfului cultural. E bine când vedem, că zi de zi să desfășurăm filă de filă din știința oamenilor cu carte file cari contribuiesc direct la înălțarea sufletescă a poporului.

Poporul nostru nu am putea zice, că ar fi tocmai așa îndărătnic ca să nu primească deslegarea problemelor mari de viață. Avem destule ziare politice, avem culturale, economice și financiare mai puține, dar nu aveam până în zilele din urmă nici o revistă pur teatrală, care să ne ocupe și să ne ofere material din literatura teatrală.

Zorile unei dimineți luminoase ne-a adus și o revistă de acest gen.

E „Revista Teatrală” redactată de Dr. Horia Petra-Petrescu și Aurel Bănuțu. Mărturisesc, că am citit până acum numai un număr din „Revista Teatrală”, dar m'am putut convinge până la extrem de materialul bine ales, bogat, potrivit într'u toate firii poporului românesc.

E întemeiat, că nu avem de a face cu niște oameni „de duzină”, nu avem deaface cu niște cârpaci literari. Redactorii „Revistei Teatrală” ne face plăcerea a ne da ceace sute de inși nu știu. Cunoștințele bogate literare de care să bucură întemeietorii spiritali ai numitei reviste, vor desțeleni un ogor până acum necultivat, vor sparge o ghiată pe care alții nu au voit, sau nu au putut să o spargă.

În țara Ungurească „Revista Teatrală” este singură publicație, care să ne plimbe prin câmpul vast al literaturii românești și literaturii streine. — Insistând fără preget asupra importan-

ței artei teatrale, asupra literaturii frumoase, va trebui ca sămânța ce va fi aruncată să prindă și să încolțească în sufletul poporului românesc.

Nu cred să se găsească cineva, care să nu laudă frumoasa acțiune pornită de scriitorii mai sus amintiți. E un apostolat sincer izvorit și pornit din cel mai curat îndemn. Dragostea de neam, însuflețirea pentru idealuri, trebuie alimentată zi de zi din partea celor, cari au un rol, o chemare în mijlocul poporului, căruia cu credință trebuie să îi servească.

„Tot omul să concurgă cu dinarul său la paladiul culturii române, la ridicarea altarului Thalei teatrale, la altarul Themidei.” — Ziceau bunii și romanticii intelectuali ai vremurilor.

În numărul doi al revistei numite găsim și două concurse pentru premiarea a două piese, cari se vor afla mai bune și mai potrivite stării sufletesti a țaranului român. Prin aceasta de sigur, că sentimentul de emulație va fi alimentat, dorul de muncă al celor buni se va potența. În felul acesta vom încuraja talentele, vom da celor dornici de muncă, privilegiu — mai bun ca până acum — de a se manifesta și validita pe terenul literaturii teatrale — drag lor.

Prin munca săvârșită până acum, păream o insulă, păream un mănunchiu desfigurat, săvârșiam o muncă sau lucrare răsleață, eram niște locomotive fără combustibil. Va fi o muncă ostentivă din partea acelor, cari și-au pus de gând „popularizarea științei teatrale,” pe cea mai întinsă scară, prin redactarea organului de publicitate „Revista Teatrală.”

... Când te duci la un restaurant și voești să prânzești, ceri lista de bucate (cel puțin clasa cultă așa face) ca să-ți potrivești „menu”, conform dorinței stomacului. Cam prin aceeași prismă vedem și înființarea „Revistei Teatrală”. Sufletul însetat după o lectură amuzantă și folositoare, aleargă după un nutrement, plăcut și favorit lui.

Dacă n'am avea acest „Monitor teatral oficial” — îi zicem așa — unde am alerga pentru a ne potoli cum se cade pofta de a gusta din o lectură

frumoasă. Vor zice unii, că literatura teatrală măcar că până acum nu avea un organ de publicitate special — nu a fost îngropată. — Da, așa e! Nu a fost îngropată, dar nici privilegiu prielnic de dezvoltare nu a avut.

Este adevărat, că prin foiletoanele ziarelor noastre putem ceti adese ori despre apariții de piese teatrale, dar aceasta să face — de multe ori — ori să întâmplă fără un control mai sever. Și aceasta poate fi cauza, că multe din piesele noastre teatrale, nu prea au valoarea superioară recerută.

Cetind în „Revista Teatrală”, am zice, că cetim mai puțin oficios. — Atât inteligența, cât și poporul de rând urmărind scrisul acelei reviste, pot avea în urma aceluia foloase reale. În deosebi cărturărimea dela sate poate profita foarte mult în urma acestei publicațiuni, unice în felul său la noi Românii din Ungaria.

Nu este numai un organ de publicitate informativ, ci în cel mai larg înțeles al cuvântului: „cetăție literară teatrală”, care revarsă din belșug nectarul culturii naționale.

Acest: „Monitor Teatral Oficial” nu ar trebui să lipsească de pe masa nici unui cărturar român.

... Suntem în ajunul unui stadiu cultural epocal. Ne dăm seama de greutățile începutului, ne dăm tot așa de bine seama de ceace însemnează: o smulgere dela cele vechi la cele nouă. Pătămirea noastră din trecut va trebui să curme. Popoarăle cu pretenții de civilizație totdeauna fac repriviri istorice și culturale în trecutul îndepărtat, pentru ca cu atât mai clar să-și dea seama de prezent, stipulându-și totodată vrerile în viitorul necunoscut. Tot înainte...

Ghimbășanul.

APEL,

cătră toți învățătorii din Ungaria, pensionați înainte de anul 1907.

Domnilor colegi!

Greutățile luptei pentru existență sub care geme omenirea veacului al XX-lea ne-au făcut martori mai multor congrese și memorande.

Mișcarea învățătorilor activi s'a întâlnit cu aprobarea și simpatia tuturor

acelora, cari înțeleg, că în viața unui stat ce înseamnă cuvântul »Școală« — »Invățător«. Conte *Ioan Zicy* de aceste noțiuni și-a legat portoforul ministerial. Viața patriei noastre, în graiul veacului al XX-lea a explicat clar, că învățătorul nu mai poate fi robul mizeriei. Înțelepciunea contelui I. Zicy, prevederea parlamentului prin pașul lor vrednic de stima și recunoștința patriei, a pus baza speranței, că învățătorul conștiu și întărit de patria sa, va crea o patrie conștie și tare.

Mai marii patriei noastre în organul oficios al învățătorimei, rând pe rând aduc tributul recunoștinței lor memoriei foștilor lor învățători. Și oare pentru ce? Pentru că din acele sfere, în cari — în urma chemării lor — plutesc ei, să desface chipul modest, dar palid al învățătorilor! Marea lor operă, răsare din sudoarea învățătorului. Stâlpii societății de azi, cari cunoscându-și chemarea, întăresc viitorul națiunii și al patriei — recunosc, că în fundamentul operei lor e clădită ultima schinteie a ultimei noastre puteri. Atâta am dat, cât am avut, atâta am luerat, până când statul însuși a recunoscut, că nu mai putem. Suntem deci brațe slabe, niște moșnegi slăbiți. Și în loc de a ne paște privirile în rodul muncii noastre, de ce ne împărțăm? De chinurile mizeriei negre! Este oare vre-o familie, a cutărui învățător pensionat, care să nu simțească neîndurările mizeriei?

Situația învățătorilor activi a fost mai bună, decât a noastră și totuși viitorul patriei noastre a propus ștergerea acestei stări însuportabile, iar înțelepciunea contelui *Zichy* și a parlamentului a dispus crearea unei situații învățătoresci, deamă de numele patriei sale. Situația noastră cum e? — Tristă! În starea noastră imposibilă de acum, noi nu avem nici un fel de datorință? Oare membrii familiilor noastre încă neerescuți, nu au chemarea de a deveni stâlpi tari și conștii pentru a întări viața și viitorul patriei? Mai avem deci sfinte datorințe, dar de aceste își bate joc mizeria și contra acesteia protestează interesul patriei. Viața, natura ei tiranică, pe toți îi face să-i simțească greutatea pumnului și cine are putere, a răspinge neînduratele-i lovituri, iar noi, dela cari interesul obștei a luat și ultima putere subt loviturile ei, cădem zdrobiți. În contra acesteia protestează humanismul.

Domnilor colegi!

Suntem în pragul înaintării unui memorandum, pentru ameliorarea mizeriei noastre penziuni. Invățătorii penziunați adunați în Timișoara au hotărât

aceasta. Comitetul executiv al lor ne-au încredințat pe noi subscrișii cu lansarea acestui apel, deci:

Rugăm cu stimă pe toți acei stimăți colegi, fără privire la confesiune și naționalitate, cari au fost penziunați înainte de anul 1907, să binevoiască a-și anunța aderența la înaintarea memorandumului în termen de cel mult 30 zile dela apariția acestui apel.

Anunțarea se face pe un mandat postal, cu care se va trimite suma de 1 (una) coroană pe adresa: *Samson Tomescu*, inv. pensionat, proprietar de casă, Temesvár-Gyárváros, (Selyemgyár-uteza Nr. 41). Din suma adunată se vor acoperi spesele deputațiunii, care va înmăna memorandumul d-nului ministru.

Având nădejde în înțelepciunea și aprecierea mai marilor a patriei noastre și crezând în sfințenia cauzei noastre, în numele comitetului executiv, semnăm

Timișoara, în 31 Martie 1913.

Cu stimă patriotică:

E. Endrescu,
președinte.

V. Drăgan,
notar.

Monografia bisericii și școlilor române din Făgăraș.

Momente mai însemnate din trecutul bisericii și școlii din Făgăraș, de ambele confesiuni, greco-orientală și greco-catolică.

(Urmare)

Institutul »Furnica« a fost și este și un centru de luminare al tuturor românilor din jurul Făgărașului, căci aci își are arhivul Despărțământul Asociațiunii Făgăraș pentru literatura și cultura poporului român și aci își are arhivul și societatea de diletanți români »Progresul« din Făgăraș, și aci se găsește o mulțime de jurnale române abonate de institut, pre cari cu drag le împărtășesc cei competenți și alora spre cetire. Costi Toma mai înainte, iar în prezent Ilarie Debău, ca secretari și bibliotecari ai »Progresului« și »Asociațiunii«, au avut și au sub îngrijire două coaste pline cu cărți de cetit, puse în rând bun și legate, pe cari le împart cu revers doritorilor de cetit. Iar în vremea mai înainte institutul »Furnica« au pus la dispoziție societății »Progresul« două odăi, în cari membrii activi învățau în jurul unui pian al »Progresului« liturgia în patru voci și diferite alte cântări, ba chiar și probe de teatru, încălzindule și luminândule dela sine.

Secretari ai institutului »Furnica« au fost: Nicolae Ilerean și Nicolae Leția.

Institutul »Furnica« au avut casele proprii: casele pe Vălcică, lângă biserica izrailită din Făgăraș, unde mai înainte era spitalul civil al orașului, pe cari leau reparat foarte frumos, și pe cari apoi leau vândut bisericii izraillite, în cari azi se află oficiul pretoresc al cercului Făgăraș, apoi casele din colțul pieței mari Făgăraș vizavi de »Hotel Mercur« »Romonțianul« cu apoteca română Remus R., azi Dr. Kontesveler (potica veche) pe care firma *Ioan Grecu* lea cumpărat (arvunit) cu 75.000 cor., iară în

schimb institutul »Furnica« în 22 Octombrie 1911 a cumpărat casele din piața mică (casele avocatului Ioan Roman — casele Romanoaei Zinca Roman) dela Domnul Dr. Laurențiu Pop, avocat în Abrud cu 100.000 coroane, pe cari deci renovate de vânzător (în 1910 pecând ședea în case respectabile Doamna Luiza Făgărașan) acum din nou institutul »Furnica« leau dăruat în cele interne, și le-au reparat durabil. — În casele proprii din piața mică se va instala »Furnica« în timpul cel mai scurt. Deja directorul executiv d-nul Mateiu C. Jiga cu familia, sa instalat cu locuința în aceste case românești.

Cel mai mare sprijinitor, și în caz de nevoie apărător al institutului »Furnica« a fost și este Ilustrul domn Parteniu Cozma, directorul executiv al »Albinei«, care ca următor al urzitorului »Furniceii« Visarion Roman poartă grije ca mușunoiul furnicar să nu-și piardă proviantul adunat cu stăruință în aproape 30 de ani. Drept aceea adunarea generală extraordinară din 1912 a și pus temelie unui fond cultural de 1000 cor. al Furniceii cu numele Parteniu Cozma.

6. Despre țehiul timarilor români din Făgăraș.

Țehiul tăbacilor (timarilor — cerdonilor români din Făgăraș, judecând după »tabla« acestei societăți, ce poartă anul 1464, s'a înființat la acest an 1464.

E lucru mare Tabla aceasta, care e sculptată cu figurile marilor meșteri în cojoace îmbrăcați, în forma inimei și pre care țehiul timarilor români din Făgăraș, prin țemeșterul mare (președinte) Iosif Ciora și notariul, învățătorul Ioan Berescu, în anul 1906, o a dăruit (a trimis spre vedere și admirare) expozițiunii țarei românești, la București, de unde a primit mulțăminta comitetului aranjator.

Instituțiunea aceasta, societatea (țehiul) ca atare în desvoltarea lui după vremuri și ani, a avut și are baze morale culturale și disciplinare, pe cari însuși domni țarei leau regulat prin statute și paragrafi de legi.

George Rákoczy, principele Transilvaniei, la anul 1643, în limba latină mai întâi întărește printr'o diplomă scrisă foarte frumos pe pergament (piele de căne) subscrisă cu a lui mână proprie, și provăzută cu un sigil tornat într'o cutie, țehiul (societatea) aceasta, apoi în limba maghiară lasă să urmeze statutele (legile) în I—XVIII articoli, în aceiași diplomă, cari ridică pe depse dela 2 fl, 3 fl, 6 fl, 12 fl, pentru afacerile interne ale timarilor: pentru necurătenie, pentru întrebuițarea uneltelor, pentru străjuitul și conducerea morților la groapă, pentru facerea examenului unui ucenic taxat cu 5 fl.—25 fl. pentru pedeapsa furatului (furtul era strict oprit), datul afară din societate și pentru însoțirea cu oameni de jos cu țigani, pentru care asemenea era matriculată o pedeapsă de 6 floreni.

La anul 1733 B. Ioanes Ios. Bornemisza publică Diploma regelui Carol VI, împăratul germanilor ca principe al Transilvaniei, prin care înputernicește pe Georgius Gorgonya, cerdone, cel dintâi țemeșter mare, și pe Porcselya Ganya, cerdone cel dintâi latomeșter, cărora le dă putere executivă a esercita cele 18 articole de lege date de George Rakoczy.

Și această diplomă este scrisă mai întâi în limba latină, apoi în limba maghiară

pe pergament, într-o carte legată cu părăi tari, provăzută cu un sigil mare de ciară roșie, vărsată într-o cutie tare, ce se închide bine.

Aceste două documente vechi, al lui George Rakoczy din 1643 și al lui Carol al VI-lea din 1733, sunt baza societății (tehiu) timarilor români din Făgăraș, pe cari cei competenți sunt rugați a le publica, ca adminiculi (isvoare) ale acestei monografii, traducându-le din latina și maghiara și pe românește, — și aceasta pentru cristalizarea bunelor norme ale acestei societăți de timari.

Tehiul (societatea) timarilor români din Făgăraș pe la anul 1805 s'a estins activitatea și în comuna vecină Beclean, unde își avea un latomeșter (cassariu) și un comitet de meșteri dechilin de comitetul meșterilor făgărașeni. Dovadă Latomeșterul Ioan Ludu cu 9 membri ai comitetului din Beclean, cari încă luau parte la ședințele făgărașenilor cu vot decisiv.

Celce voia să se facă meșter, trebuia să se supună unui ezamen practic, la care lua parte, pelângă Temesterul mare (Președinte) și cinci feciori (sodali), și celce se supunea ezamenului trebuia să plătească o taxă de 25 fl. (50 cor.).

Și celce nu respecta Tabla, care circula dela membru la altul respective, celce nu satisfăcea poruncei președintelui eventual comitetului, ce se comunica prin circularea Tablei dela un membru la altul, era pedepsit cu 8 fl.

Celce se prindea cu furătură, era dat afară din societate.

Și celce se însoția cu oameni de rând stricați, sau cu țigani, erau pedepsiți cu 6 fl.

Feciorul primit, trebuia să plătească o vadră de vin, zece funți de carne și două pâni (decisiune din 1822).

Prin anul 1847 tehiul timarilor făgărașeni s'a apucat să facă fond școlastic, care la anul 1868 sub temesterul mare George Sentea a și adus hotărâre de toți timarii subscrișă, ca fiecare învățacel timar să plătească în „fondul școlar” câte 100 fl. Scopul fondului școlar a fost îmbunătățirea salarilor învățătoarești, cari în Făgăraș nu se puteau scoate de bieții dascăli, fiind bisericile române, sau mai bine zicând credincioșii lor foarte săraci.

Socotelile acestei societăți atingeau mii de floreni, cari în timpurile mai vechi (1740—1850) valorau mult aceste mii de floreni.

Și socotelile erau cenzurate de domnii orașului (oficiali civili între îndreptățiți) dovadă clauzurile purtate în limba maghiară și întărite prin câte două trei subscrieri, la urma rațiocinilor anuale.

Nicolau Aron
preot gr. or.

(Va urma).

RĂȘBOIUL.

Pe câmpul de războiu nu sau întâmplat nici o ciocnire, din cauza sft. sârbători, s'a încheiat un armistițiu în Balcani. — Dar cu atât este lumea mai agitată, în general, pentru conflictul Austro-Ungariei cu Muntenegro, care au intrat într'un stadiu foarte grav și amenințător. Pe Joi a fost convocat un consiliu al camerei în vederea situației externe. Răspunsul Regelui Nichita va deci-

de asupra resboiului, dacă răspunsul nu va fi evasiv, atunci se va lua măsurile militare dictate de împrejurări. Austro-Ungaria, Italia și Anglia vor trimite în Muntenegro un corp de armată de 60 mii de soldați, pentru evacuarea orașului Scutari.

Montenegrenii fac sforțări pentru a câștiga pe Albanezi pe partea lor și pentru a fortifica orașul Scutari și împrejurimile.

— *Puterile au hotărât să împrumute Muntenegru cu 30 milioane de franci. Împrumutul va fi garantat de 6 puterii.*

— *Ziarul Mir din Sofia crede că războiul cu turcii poate fi socotit ca sfârșit și că în curând se va încheia pacea.*

— *M. S. Împăratul Germaniei a trimis M. S. Regelui Bulgariei 14 decorații, spre a fi împărțite între luptătorii cari au luat parte la asediul Adrianopolei.*

— *Intre bulgari și turci s'a încheiat un armistițiu (încetare de lupte) până la 24 Aprilie v. Se spune că și sârbii și grecii sunt pe cale să încheie cu turcii un asemenea armistițiu.*

— *Sârbii și grecii au concentrat numeroase trupe în Macedonia. Bulgarii la rândul lor fac tot astfel. Pricina că aliații balcanici nu se înțeleg asupra împărțirii între ei a pământurilor din Macedonia.*

A. S. R. principele României la Făgăraș.

Azi în 2 Maiu n. c. la ora 12 fără un sfert a sosit aici principele moștenitor *Ferdinand* al României, însoțit de fratele său principele de Hohenzolern, de prof. univ. Tzigara — Samurcaș și de maiorul *Manu* majordomul curții princiare. Principele după-ce a vizitat mănăstirea Hurezu și băile Călimănești în drumul spre Sinaia s'a oprit și în Făgăraș!

A fost întâmpinat la sosire de comitele suprem al comitatului Făgăraș Széll József. Prânzul l'au luat la restaurantul „Transilvania”. La sosire poporul care să afla în piață fiind târg de săptămână, l'a primit cu ovații. La ora 2 principele și cu însoțitorii au mers pe jos și au vizitat vestita cetate alui Negru Vodă, și capela aflătoare în ea. În capelă au privit și odăjdile de pe timpul Mariei Terezia. Profesorul Tzigara — Samurcaș a făcut mai multe fotografii. Automobilele au venit într'aceea înaintea prăvăliei Peia, unde popor mult aștepta venirea principelui din cetatea lui Negru Vodă. Principele a rămas încântat de construirea acestei cetăți, cu un falnic trecut românesc. La ora trei principele a urcat în automobil și între strigătele nesfârșite de „să trăiască principele și țara românească”, ua plecat spre Sinaia.

NOUTĂȚI.

— *Administrational. Cu durere vedem și constatăm, că deși am provocat prin directorul ziarului nostru, pe restanțierii vechi, ca să-și plătească abonamentul restant de 2—3 ani, deși li sau trimis alăturat cu provocările și mandate postale, nu și-au făcut datorința tocmai cărturari cu bune repretățiune, nu să gândesc la aceasta, că de prezent este o scumpete generală de viață, scumpirea lucrătorilor, chirilor afacerile industriale rău mergătoare, scumpirea mărfurilor etc. Împrejurările aceste abnormale a zguduit radical existența ziarului nostru săptămânal pentru care în o viață de 5 ani mult sau jertfit pentru susținerea lui.*

Rugăm deci pe restanțieri pentru achitarea restanțelor abonamentului că mai mult nu putem aștepta.

Bani a se trimite numai la administrația ziarului „Olteanul”.

— *Parastas pentru Dr. Ioan Rațiu.* Din Sibiu se scrie: Astăzi Marți în 29 April 1913 s'a ținut în biserica parochială gr. cat. din Sibiu un parastas solemn pentru sufletul fericitului Dr. Ioan Rațiu, fost președinte al partidului național român; parastatul a fost celebrat de mandatarul Ex. Sale dlui Archiepiscop și Metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Victor Mihályi, canonicul Dr. Vasile Suciș din Blaj — asistat de protopopii: Nicolae Toganu, Arseniu Bunea și Valeriu Florianu, în prezența întregii familii a răposatului și a unui public numeros, remarcându-se și prezența dlui Iuliu Maniu, avocat din Blaj, a inspectorului de școale în retragere Iuliu de Bardosy etc. După parastas s'a făcut un pelēgrinaj la mormântul fericitului Dr. Ioan Rațiu cetinduse și acolo rugăciunile obicnuite pentru reposați și cântându-se: »In veci pomenirea lui!» Panegiricul l-a rostit în biserică canonicul Dr. Suciș, relevând constanța întrepridă a principiilor ce l'a caracterizat în întreaga viață pe Dr. Ioan Rațiu.

— *Pentru gazetari.* Domnul și dna Dr. Teodor Mihali au donat pe seama fondului gazetarilor români suma de 4000 coroane. — Trăiască!

— *Biblioteci populare.* Marele mecenat, domnul Vasile Stroescu, a pus la dispoziția „Asociațiunei” suma de 15.000 coroane, pentru înființarea de biblioteci populare pe sate.

— *Pregătirea moștenitorului de tron prezumptiv.* Se anunță din Viena, că arhiducele Carol Francisc Iosif începând dela toamnă va primi rapoartele despre afaceri curente ale miniștrilor, împlinind prin aceasta o dorință a monarhului. Arhiducele va cunoaște astfel lucrările oficiilor de stat și se va pregăti pentru chemarea ce-l așteaptă.

— *Logodnă.* D-șoara Lenuța Măndrean, absolv. de școalele civile din Făgăraș, și dl Constantin Nasta, oficiant la perceptoratul din Șercaia, fidantați. Felicitările noastre.

— **Instalare.** Luni a doua zi de Paști a fost instalat în Brașov cu ceremonialul bisericesc îndatinat parohul a treilea al bisericii Sf. Nicolae, părintele catihet *Dr. Nicalae Stinghe*. — Felicitările noastre!

— **Producțiune artistică.** Vestitul artist indian *Calacutta* cu o grupă de artiști de primul rang, a sosit în Făgăraș, și va da o producțiune artistică în sala cea mare dela Hotel „Paris“ (Sorea), Duminecă în 4 Maiu n. c. Trupa *Calacutta* e renumită în toată Europa, sunt artiști fără păreche, ilusionist care fără mașinerie, în aer curat, cu mâinile libere să produce cu cele mai admirabile vederi artistice, precum prezintă și obiecte mari și animale, și le face nevăzute. — Humor interesant. — Speciment *Miss Saida*, miraculoasă indiană din secolul al XX. Aga adevărată, somnambulă care în somnul ei magnetic, fără nici o atingere liberă să preumblă în aer în sus și în jos, care va fi prezentată pe bina liberă. — *Ben Mirza Juszuf Bei*, omul care nu se arde, »Fakir« nevătămat cu producțiile sale admirabile. — *Strobaica*, spiritistă admirabilă, cu mediul subjugat. — *Ben Așka* spiritistă admirabilă, adevărat cap mort vorbitor, etc. etc. Producțiunea e așa solidă de o pot privi atât damele cât și copiii. — Inceputul jum. la 9 ore seara. Bilete de intrare să pot lua înainte la cassă. — O fi și asta ceva minune ce nu a fost de curând în orașul nostru, cine are voie să o cerceteze.

— **Procesul „Românului“.** Curtea cu jurați din Oradea-mare a condamnat pe del *Constantin Savu*, membru din redacția »Românului« și pe țărânnul *Dimitrie Casimir* din Topolovățul-mare la câte 4 luni temniță și 560 cor. amendă, pentru că au criticat administrația țării.

— **Ziarele engleze și Români.** Câteva ziare engleze mondiale sau ocupat în zilele aceste cu poporul român și în deosebi cu rolul, care este chemat să-l joace România în un viitor mai apropiat.

Astfel este importanta revistă din Londra »Spectator«, apoi organul cu mare re-

putație »Observer« și altele. În articoliile lor se face amintire și de soarta tristă a Românilor din Ungaria.

— **Cununie.** D-șoara *Eugenia Turcu* fica d-nei *Eugenia Dr. Turcu*, n. Codru Drăgășanu, și d-nul *Dr. Augustin Rațiu*, fiul d-lui *Nic. P. Rațiu* de Nagylak își anunță cununia lor religioasă, ce se va ținea Marți în 6 Mai st. n. (Sf. George) la 11 ore a. m. în biserica catedrală gr. or. din Sibiu. — Felicitările noastre tinerei părechi!

— **Circulație de tren.** Intre Sibiu și stațiunea balneară Ocna vor circula din 15 Maiu până în 15 Sept. c. trenuri separate pentru băi ca în anii trecuți.

— **Lupta fraților Bucoveneni pentru apărarea limbei.** În zilele din urmă s'au întâmplat câteva cazuri, că funcționarii tribunalului comercial, ai preturii și ai procuraturii de stat din Cernăuți i-au tăgăduit avocatului *Dr. Octavian Scalat* dreptul de a apăra interesele părții sale în limba română oprindu-l de a vorbi românește.

Advocații și candidații de avocați români din Bucovina, privind ca o datorie de a hotărâ punctul lor de vedere atât față de ținuta deamnă a colegului lor — *Dr. Octavian Scalat*, — au votat, convocați fiind de avocatul *Dr. Emilian Slușanschi* la o adunare pentru ziua de 6 Aprilie n. 1913, în unanimitate următoarea rezoluțiune:

»Advocații și concipienții români din Bucovina adunați sub prezidenția subsemnatului în Cernăuți, în 6 Aprilie n. 1913 aprobă pe deplin atitudinea colegului avocat *Dr. Scalat* întru susținerea drepturilor limbei românești la forurile judecătorești și protestează energic contra încercării unor funcționari judecătorești de a știrbi acest drept. Adunarea pretinde respectarea drepturilor limbei române la forurile publice și se adresează reprezentanților oficiali, deputaților, ca să stăruie cu toate mijloacele pentru susținerea dreptului știrbit. — *Dr. Vasiloschi* avocat și deputat.

— **Parohie greco catolică maghiară în Brașov.** Cetim în »Renașterea«:

Abia s'a lătit vestea despre înființarea parohiei și protopopiatul român unit în Brașov și »Brassói Ujlap« în numărul mai nou și pune în discuțiune chestiunea înființării unei parohii greco-catolice maghiare în Brașov. Ca motiv aduce faptul că „din cei cam 1200 credincioși greco-catolici abia la 200 sunt români, restul de peste 1000 sunt magiari și dacă e îndreptățită înființarea unei parohii și unui protopopiat chiar pentru numărul disparent de 200 de credincioși mai toți fluctuanți, înființarea parohiei maghiare apare o necesitate de ai feri de romanizare“. Iată unde duce hiperzelul religios și ambițiunea nesăbuită.

— **Prigonirile preoților în Sătmar.** Din Someș-Dob să scrie următoarea știre fără păreche, care va trebui să atragă luarea aminte a întregii lumi românești spre cele ce să întâmplă în Sătmar. Părintele protopop *Ciurdariu* chiar celebra sf. Liturgie, ca să cuminece școlarii din comună. În momentul când a eșit părintele cu darurile îmbrăcat în ornate bisericesti a intrat vicarul *Jaczkovics* cu jandarmii și pretorele în biserică și au mers la altar să i-se recomande, însă preotul, făcând serviciu divin, n'a stat cu ei în vorbă. Dar nu așa poporeni de față, ei au luat de subsuori pe străini și i-au scos din biserică. În cimiterul sf. biserici, apoi femeile le-au strigat pline de scârbă: Să va cărați de aicea, spurcaților, nu ne trebuieți! Insa jandarmii erau gata să puște la porunca pretorelui »Tuzelj!« Dar în momentul acesta sar feciorii din Dob asupra jandarmilor și dintre 8 jandarmi ce erau de față, pe 6 i-au desarmat mâinile vânjoase ale Românilor le-au luat puștile, și jandarmii — cari mai înainte se îmbulzeau cu baionetele pe pușcă spre româncele de față, s'au schimbat în mielusei și își cereau rugător puștile.

— **Banii emigranților.** În publicația statistică asupra circulației poștale aflăm date interesante a sumelor de bani sosite acasă din America și România. Conform acestor date în anul 1912 a sosit prin poșta dela

Apendice

la **Monografia bisericilor și școlilor române din Făgăraș.**

Căzanie la copii mici

de 3 ani în jos — *i-se cade aceasta căzanie.* —

Pravoslovnici creștini. Bine ați făcut că vați adunat aci la această casă de plângere și de mare jale, pentru că să vă mântuiți sufletele Dumniavoastră, auzind de dojană de spăsenie, că așa scrie înțeleptul Solomon în cartea lui, cap 7. stih 300: »*mai bine este omului să meargă în casă de plângere, decât în casă de veselie, că în casă de plângere este învățătura sfârșitului vieții și aducere aminte de moarte*«. Deci, de mare jale este făcut omul pe această lume pentru greșala zidirei cei din pământ a strămoșului Adam, când toate făpturile lui Dzeu merg iarăși la tocmeala sa, și toate știu vremea nașterii și căderii sale, și toate erbile și florile câmpului știu vremea înfrumșetării și uscăciunii sale, știu stelele, umbletul și vremile căderilor sale, știe soarele

și luna, luminarea și întunecarea apusului său și toate acestea merg după porunca lui Dzeu, numai singur ticălosul om nu știe când va veni moartea și sfârșitul zilelor lui.

Pentru aceasta s'a rugat lui Dzeu și David prorocul în 38 de Salmi, stih 5, zicând: »*spunemi Doamne sfârșitul vieții mele cât este, ca să știu pentru ce mă învălesc întru această lume*«. Dară Dzeu ceți zise: fi gata, că nu ști în ce cias va veni și întru ce te va apuca moartea, întru acela te va judeca, minunat a întocmit lucrurile lui că înfrumșetează pe om cu toată înțelepciunea, numai cele ascunse de Dânsul sfârșitul vieții sale cu înțelepciunea cea dumnezeiască, nu o spune că de ar ști omul, că în ce cias va muri, multe răutăți ar face zicând: »*știu ziua sfârșitului meu, când va fi aproape atunci mă voi pocăi*«.

De aceasta și voi fraților, creștinilor neștiind mutarea noastră dintr'această lume, trebuie să petrecem cu curățenie, și cu ispovedanie și cu pază la sfânta biserică, și să ascultăm cum ne învață dulcile învățături și Domnul nostru Iisus Christos, precum scrie Marcu evanghelistul cap 10, stih 38. Zicând: »*priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită*«. Dar în ce chip vom priveghia, să priveghiem cu sftul post, cu

curățeniei trupesti și cu pază la sfânta biserică. Atunci, de ne va afla moartea lucrând acele lucruri, vom avea vieață de veci, că așa zice Domnul nostru Iisus Christos, precum scrie Ioan evanghelistul cap 11, stih 25. »*Celace va crede întru mine, de va și muri, viu va fi*«, ci să fim gata în tot ciasul, că iată fără de veste vine ciasul morții, uneori când se podobește omul ca să le arate oamenilor înfrumșetarea, cum fu și împărăteasa *Isabela*, când se podobi mai frumos, atunci muri, junghiată de slugile *Luchian* împărat, precum scrie a *patra carte* a împăraților, cap 9 stih 30. Pe alți îi apucă moartea când se ospătează cu pretinii săi, cu cântece și cu scopote (sgomote) frumoase și vesele. Așa muri împăratul *Valtasar* cum spune *Daniil* prorocul cap 5, stih 32.

Pe unii îi apucă moartea, când sunt plini de tot binele lumii acesteia, cari potesc zile multe, ca să petreacă întru desmerdăciuni, cum făcu și acel bogat de carele spune Domnul Christos la Luca evanghelistul cap 12, stih 20. Pe unii îi apucă moartea la bătrânețe, iară pe alți la tinerețe, când le este lumea mai dragă a vieții și-a petrece întrânsa. Oh! amară moarte cum îi tai pe toți și îi a mărăști cu venitul tău.

Dar această floricea, pentru ce o ai veș-

emigranți din America colosala sumă de K 168.238,797—, iar din România K 2.903,828.

În ultimii 10 ani a sosit din America în total suma de K 1446.349,296—, iar din România K 16.613,005— total deci K 1462.962,401—. Aceasta sumă mai crește și cu sumele, ce emigranții repatriați, le-au adus cu sine și cari încă reprezintă o sumă respectabilă.

— **Starea sămănăturilor** în țară după înștiințările ministerului de agricultură, s'a îmbunătățit în timpul din urmă. Economii au putut sămăna și azi nu mai sunt atâtea locuri de lucru încă nelucrate și nesămănate, iar sămănăturile făcute au început a răsări și a înainta bine, încât temerile mari ce erau în toamnă, de un an viitor rău, încep a să risipi tot mai mult.

— **Urmările economice ale războiului.** În Bulgaria și în Sârbia, sunt grele; pe alocurea aproape două din trei părți a brațelor de lucru, și o treime a vitelor, s'a pustiit! Oamenii cât au perit în războiu, cât s'au bolnăvit, s'au schilăvit, iar mulți au fugit din acele hotare primejdive. Așa că în aceste țări împrejurările economice sunt stricate pe ani de zile, aceste țări zeci de ani vor avea lipsă tot de adus bucate în țară, nu să le mai ajungă și lor de trimis în afară. Din aceasta economiștii din Ungaria trag încheerea, că acele state au ajuns a fi și pentru Ungaria o însemnată piață de trimis roadele câmpurilor sale, războiul lor a avut dară urmări bune pentru economia țării.

Convocare.

Despărțământul Făgăraș, Fogaras aparținător Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr. cat. în senzul §. 21 din statute își va ține adunarea de primăvară la 11 Maiu st. n. c. în Comăna infer: (Alsó-komána) la care avem onoare a invita P. T. membrii fondatori și ordinari precum și pe toți benevoitorii școlii.

tejit așa de înprăpă și fără de vreme, acest struguraș, necopt, pentrece lai cules așa de pripă și de năpraznă, acest coconăș mic carele n'a făcut înaintea lui Dzeu nice o strămbătate. Acesta era bucuria părinților întru scârbele lor, acesta era mângăierea vieței lor, acesta era razim ochilor lor, ca și un toiag, ce să razimă un om slab că omului slab, toiagul îi este razim, măcar de ese din casă până afară, încă să razimă până afară pe dânsul.

Așa este și pruncul părinților, că de multeori să supără părinții de vălușagurile lumii acesteia. Iară când își văd pruncii împrejurul mesei, ca niște odrasle de maslin frumoase, cu voce bună și veseli, uită părinții tot năcazul și se veselesc și ei împreună cu dânsii, că socotesc, că la bătrânețe aceștia îi va hărăni, iară dacă vine moartea, ei se intristează și se obidează.

Dar cum nu s'ar obidi, când își vede trup din trupul lui mort, cum vedem acum această floricea veștejită. O moarte fără de milă dară și după aceasta ai umblat leșuind, ca săl omori fără de toată mila și cruțarea, și trupul lui cel nevinovat cu multe feliuri de boale lai chinuit, pânăce eși sufletul.

Deci fraților, să nu plângem pentru unii ca aceștia. ci să ascultăm ce zice Dom-

PROGRAM:

1. Participare în corpore la serviciul divin la orele 8 a. m.
2. Azistare la examenul ce se va da cu elevii școlii gr. cat. locale.
3. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
4. Alegerea comisiunilor pentru aprecierea examenului și a dizertațiilor precum și pentru înscrierea de membrii noi.
5. »Necesitatea educațiunii și instrucțiunii« dizertație prelucrată de inv. Ioan S. Pop.
6. Citirea dizertației: »Desemnul în școala populară« prelucrată de inv. George Comanariu.
7. Citirea procesului verbal luat în adunarea de toamnă.
8. Raportul bibliotecarului.
9. Raportul comisiunilor de sub pct. 4.
10. Luarea dispozițiilor de lipsă pentru incassarea taxelor restante a membrilor fondatori și ordinari.
11. Eventuale propuneri.
12. Statorirea locului pentru adunarea de toamnă și designarea dizertanților și prelegătorilor.
13. Alegerea alor 2 membrii verificatori.
14. Inchiderea ședinței.

V a d, la 26 April, n. 1913.

Octavian Popp
president.

Zacheiu Filip
notar.

Concurs.

„Societatea pentru fond de teatru român“ publică concurs la *premiile și ajutoarele* în suma totală de 1000 coroane, cari se vor acorda din venitele *fondului Dr. Ioan Mihiu*.

Se admit la acest concurs:

- 1.) *Piese teatrale românești originale*, potrivite pentru trebuințele noastre și pentru scopurile urmărite de societatea noastră.

nul nostru Iisus Christos la Mateiu evanghelistul Cap 18, stih 3. *„De nu veți fi cum sunt pruncii cei mici, nu veți putea intra în împărăția mea“*. Iar moartea cât este de înfricoșată.

Iată s'a îngălbenit trupșorul lui și fața lui ca o floare veștedă, vedem înaintea ochilor noștri o vedenie. Aceasta era de bucurie părinților lui, că cugeta și gândea părinții lui, că va avea zile, și viața multă înaintea lor zicând: acesta va fi lumina ochilor noștri aceasta ne va fi toiag și razim în vremea bătrânețelor noastre, acesta va fi moștenitor în lume, după moartea noastră. Dar tu moarte, căce secerăși acest spic necopt fără de toată cruțarea.

Pentru acesta pravoslavnicilor creștini trebuie să deschidem ochii inimei noastre, să pricepem, cât este de fără de știre cialsul morței, carele vine la noi la toți, cum zice prorocul David, Salm 88, stih 49, *„cine este omul acela, carele va petrece în lumea aceasta, și să nu vadă moartea“*. Adevărat putem zice, că nimenea nu este nemuritor, ci toți suntem supuși morței, și neștiind cialsul morței, când va veni, trebuie să ne străduim, că toți la arătare lumina vedem, care ei ne bucurăm dimpreună cu el, dar astăzi se închide în groapă întunecată precum și alții, cari era vii, acuma sunt în pă-

2.) *colecțiuni de muzică populară românești*.

3.) *compoziții muzicale originale*, cu motive românești.

Lucrările prezentate la concurs pot să fie:

- a.) publicate (tipărite) în anii 1911, 1912 — și 1913, — sau
- b.) lucrări în manuscris, cari încă nu s'au dat publicității.

Cele de sub a.) pot fi *premiatate*, iar cele de sub b.) pot să fie *ajutorate* în scopul publicării.

Autorii, cari vor să participe la concurs, își vor prezenta lucrările lor până la 1 Ianuarie n. 1914 comitetului societății trimițându-le la adresa secretariului literar Dr. Horia Petra-Petrescu, Brassó (Brașov).

Notă. — Manuscrisele lucrărilor încă nepublicate se vor înainta anonim; se va alătura însă la manuscris un plic închis, în care se va indica numele și adresa autorului.

Lucrările premiate sau ajutorate de „Societatea pentru fond de teatru român“ rămân proprietatea autorilor, dar aceștia sunt obligați a da din lucrările lor tipărite câte 20 exemplare comitetului societății.

Brașov, în 11/24 Martie 1913.

Pentru comitet:

Virgil Onițiu,
vicepreședinte.

Dr. Iosif Blaga,
secretar.

„*Olteanul*“, foaia săptămânală socială, culturală și economică **să află de vânzare la tutungeria Gh. A. Dușescu, București, Calea Victoriei 113.** (vis-à-vis de piața Amsei).

◁ **Abonați, cetiți și răspândiți** ▷

„**OLTEANUL**“
cea mai bună foaie pentru țărânul oltean.

mânt și cu vedenii fețele lor, nici auzim glasurile lor. Dar ce folosește lor acum trufia și podoabele cele frumoase, mâncările și beuturile cele scumpe, în locul trufiei, sunt în groapă întunecată, și în locul podoabelor, sunt imputrejune, în locul mândriilor celor scumpe, sunt în vermi și în putrejune. Deci să ne cunoaștem noi singuri pe noi, ce suntem și ce ne facem, au doară n'au fost aceia oameni ca și noi. Au doară noi suntem mai buni să nu murim, au doară nu ne vom face și noi pulbere și cenușe, precum sau făcut și alții mai înainte de noi. Au nu grăește de toți prorocul David, Salm 103, Stih 29, zice (zicând): *„luavei sufletul lor și în țărâna sa se vor întoarce“*.

Ștind adevărat că vom muri, măcar nu știm ziua nice ceasul morței că murind omul fără de ispovedanie sau fără de pocăință, acela nimic nu este, fără numai vrășmășia adevărului, că se află după moartea lui bucuria deavolului, muncă nesfârșită, matci focului.

Atuncia cade spre dânsul frică și spaimă groasnică, viind la luarea sufletului ingerii cei înfricoșăți și nemilostivi, și îl duc, fără de toată cruțarea, până la iadul cel mai de jos. Acolo să așteaptă judecata lui Dzeu, căci despre sfârșitul păcătoșilor gră-

PAGINA COPILOR.

Redactor: CRIN.

Păpușa Lizicăi.

Lizica avea o păpușică,
Cu ochii albaștrii, mititică;
Dar îi era năcaz pe ea,
Căci nu țipă, nici nu vorbea
Și-o canonea ca pe un rob:
Dar ce să-i faci era de »ciob«.

Și mai avea alta micuță
Cu-o rochie roșie, drăguță
Ce totdeauna îngână
Un drăgălaș mama, mama,
Și 'ndată ochii deschidea
Când dimineața se scula.

Fluerașul* Gh. Vătămanu.

Floarea de măr și păpădia.

Poveste de Andersen*).

Sosise luna Mai. Crâng și desiș, câmp și livadă, toate glăsuiau: iată primăvara! Iată primăvara! Mii de flori înfloreau prin toate colțurile, ba se cățarau chiar pe garduri. Sus, undeva, stătea un măr tinerel,

*) Hans Christian Andersen s'a născut la Odense în Danemarca în luna April a anului 1805 și era fiul unui cismar sărac, care muri muncind. Și el a învățat această meserie, dar murind tatăl său, s'a dus la Copenhaga unde s'a apucat de lucru instruiindu-se în același timp. Cele dintâi scrieri ale lui văzură lumina în anul 1828 și avură dela început mare succes. Mulțumită acestor scrieri, guvernul danez îi dădu o penzie anuală, cu care — împreună cu ce câștiga el — își putu duce bine viața și scrisese 23 de cărți pline de povești frumoase pentru copiii mici, dar din cari pot câștiga multe și oamenii mari. A murit la Copenhaga în August 1875. — Românește s'au tradus Nr. 1 și 100 din »Biblioteca pentru toți«: »Povești alese« și »Carte de chipuri fără chipuri«, D-na Vlahuță încă a tradus o carte de aceste frumoase povești.

(V. Drăgan.)

este David prorocul la Salm 33, stih 21, zicând: »moartea păcătosului e cumplită«.

Așisderea și dreptul să bucure, când moare de patru lucruri, după cum scrie lumina bisericeii, *Dionise Ariopaghitul*: întâi să bucure cel drept de moartea sa, că ea să duce dela fața nedreptății, în mijlocul păcatelor, din robia Egiptului, din iubirea de lăcomie și merge în țara cea făgăduită către Sinodul cel de sus. Apoi de al doilea să bucure cel drept de moartea sa, căce să iasă din casa cea întunecată și împușită, adecă din trupul cel păcătos, și din viața cea lumească, din mijlocul duhurilor celor rele și viclene, și merge către Ierusalimul cel de sus, către privirea îngerilor și către adunarea sfinților; a treia să bucure dreptul, căce să iasă din Sodomul cel aprins, adecă dintr'această lume, care arde cu multe păcat și cu feluri de poftă și este ațâțat cu moarte valuşaguri și griji și răvniri și perde locul cel stricat și stihile cele împușitate și putrede ale viacului acestuia și intră în sigurul (Siconul) eel mare, adecă întru împărăția ceriului; a patra să bucure dreptul

care avea un singur vlăstar încărcat de muguri roșii.

Știa prea bine pomușorul cât e de frumos, căci asta zace în sucii frunzelor întocmai ca în sângele oamenilor. Și iată că nici nul prinse mirarea, când într'o bună zi se opri o trăsura domnească înaintea lui și tinera Domnișă, care ședea răzimată într'ansa, porni a zice, că nimic pe lume nu-i mai gingaș și mai frumos ca un măr în floare, e parcă o adevărată arătare a primăverii. Creanga fu ruptă și Domnișă o ținu în mâinile ei subțiri și o adumbri cu umbreluța ei de mătăasă. Apoi plecară deadreptul la palat, unde săli înalte, saloane minunate o primiră în cuprinsul lor pompos. Perdele albe și străvezii fluturau la obloanele deschise, iar în păhare strălucitoare erau fel de fel de flori mărețe și într'unul dintre aceste păhare, unul care avea albeața fragedă a omătului, fu așezată creanga de măr înflorit între ramuri proaspete de fag, o, era o plăcere s'o privești!

Atunci prinse mărul a se fuduli, lucru ușor de priceput, căci mulțime de oameni treceau dealungul saloanelor și toți stăteau înaintea lui și-l admirau și după cum erau oamenii cu mai puțină ori mai multă vază, în măsura asta își puteau spune părerea. Unii nu ziceau aproape nimic, iar alții prea din cale afară multe și mărul băgă bine de seamă, că între oameni sunt deosebiri întocmai ca și între plante și fiindcă era pus în fereasta deschisă, de unde putea zări grădina și largul câmpului, avea prilej de-a judeca și asemena destul.

Fel de fel de flori și plante creșteau acolo, bogate și sărace, unele din ele săracuțe de tot.

— Sărmane buruieni desprețuite! — zicea mărul, »câtă deosebire între ele! Cât de nenorocite vor fi, dacă peste tot soiurile aceste sunt în stare să simțescă, cum

vieții sale, că, ce că a murit întru credință dreaptă carea este adevărată, catolicească (neunite ferit), și nu s'a lipsit de amăgiturile lumii acesteia, care înșală pre oamenii cu cuvintele deșarte, aceia sunt lupi îmbrăcați în piele de oae.

Bucurase dreptul, pentru că ce scapă de muncile de veci, și merge întru lumina lui Dzeu, că așa zice înțeleptul Solomon cap 3, stih 1. zicând: »sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dzeu, și nu se va atinge de dânslele muncă.« Ni se cade în toată vremea să priveghem, precum scrie Matei evanghelistul cap 25, stih 13, zicând: »priveghiați și vă rugați, că nu știți ziua, nici ciasul întru carele va veni fiul omenesc«.

Drept aceia și noi fraților, neștiind sfârșitul vieții noastre, dintr'aceasta lume, ni se cade să fim gata în toată vremea, și în tot ceasul să ne pocăim, pentruca să scăpăm de muncile de veci, și să dobândim împărăția ceriurilor, în veci Amin.

(Va urma.)

simțesc eu bunăoară, ori semenii mei. Câtă deosebire, Doamne dar — în sfârșit — asta trebuie să fie, altcum am fi toți de o potrivă...»

Mărul privia cu milă mai vartos la un biet soi de floare, ce se găsea în belșug pe câmp și prin păraie. Nimeni nu împletea cununii din ea, era prea de toate zilele, prea comună, o întâlneau pretutindeni, printre pietrele pavagiului, țignea prin toate locurile ca buraiana cea mai blăstămată și avea un nume, un nume prost: păpădie.

— Sărăcuța de tine, — gândia mărul »ce să te faci dacă ești cum ești! În sfârșit asta nu-i vina ta. Deosebiri trebuie să fie între oameni și între noi«.

— Deosebiri? — râdea soarele și sărută creanga roșie de măr, dar sărută în aceea vreme și firul de păpădie de pe câmp: azele lui sărutară toate florile aflătoare acolo, pe cele sărace ca pe cele fainice.

Mărul nu se gândise nici odată la dragostea nețărnută a bunului Dumnezeu, față de tot ce-i cuprins în lumea lui mare; dar lumina soarelui știa mai bine:

— Ești tu orb? Nu vezi tu limpede? — îi zise, »Care e buruiana desprețuită, pe care tu o plângi?«

— Păpădia e, — strigă mărul. Nimeni nu împletește în cununii, nimeni nu face mănunchiu din ea, oamenii o calcă în picioare, căci se împiedecă în ea, iar când sămânța ei se coace, se prinde de hainele lor. E o buruiană nesuferită!

Deodată un cârd de copii umplu câmpia; cel mai mic dintre ei era atât de mititel, că-l purtau alții. Când îl lăsară jos pe iarbă în mijlocul florilor galbene, el prinse a râde cu hohot, dădu din piciorușe și se rostogoli când într'o parte, când într'alta, căutând mereu să le rupă și sărutându-le în dulcea lui nevinovăție. Copiii mai marișori rupeau florile de pe cotor, iar din cotoare făceau inele și inelele așa le înlănțuiau una de alta, că te pomeneai cu un lanț lung-lung, cu care se jucau apoi. Iar copiii cei mari de tot, culegeau cu bagare de seamă numai cotoarele, ce purtau coroana de fulgi a florilor trecute în sămânță, o floare ușoară ca aerul și albă ca bumbacul, par'că o mână măiastră o construise numai și numai din fulgul penelor mai mărunțele de pe lume — ori numai din fluturași de zăpadă. Le țineau aproape de gură și suflau în ele. Acela care reușia c'o singură suflare s'o sburătorească, acela — așa le spusese bunica — avea s'aștepte un dar frumos.

Buruiana desprețuită avea acum rolul unui Profet de seamă.

— Vezi — zise soarele, — vezi tu frumsețea, vezi tu puterea ei?

— Da, în ochii copiilor, — răspunse mărul.

Atunci se ivi cu pas domol o babă bătrână și prinsă a săpa cu un cuțit fără vârf și fără mâner pe lângă rădăcinile plantei urgisite, scoțându-le afară. Avea de gând să le vândă farmacistului pentru pregătirea leacurilor.

— Ah, frumsețea totuși ocupă locul de frunte în lume, — zise mărul. — Numai cei aleși intră în împărăția frumosului. Este deosebire între plante și între oameni.

Soarele începu să-i vorbească de iubirea fără margini a Domnului, pentru tot ce-i făptură și are viață și cum El tuturoara le-a împărțit pentru vecie bunătați și favoruri.

— Da, asta e numai părerea personală a d-tale, — zise iritat mărul.

Și iată că intrară oameni în salon și tinera Domnița, încă, aceea care așezasă așa frumos creanga de măr înflorit în paharul străveziu și-l pusesse în bătaia soarelui. Ea aduse cu sine o floare, ori ce minune era, că era ascunsă într'un învăliș de frunze să n'o atingă nici un vântuleț și era purtată cu atâta băgare de seamă o îngrijire de care nici chiar merișorul n'avusese parte. Invălișul fu dat frumușel în laturi și ce gândiți, ce era înlăuntru? Un fir de păpădie coaptă, cu mica ei coroană de fulgișori. Domnița o culesese pe câmp și o adusese cu mare pază până în Palat, atât de încetișor și cu teamă, să nu cumva să se desprindă vre-o săgeată mititea din podoaba ușoară ca o suflare. Era nevătămată și întreagă.

Domnița admiră forma ei frumoasă, străvezia ei aeriană, întreaga ei făptură și se gândi ce frumos avea să fie, când semintele ușurele vor sbura cât colo!

— Uite, ce frumoasă a lăsat-o Dumnezeu! zise dânsa. Am de gând s'o pictez cu creanga de măr împreună. Ce-i drept floarea de măr e nespuse de frumoasă, dar într'altă privință și biata planta asta a primit multe daruri dela Dumnezeu. Ori cât de diferite ar și fi, sunt amândouă surori în împărăția frumosului!

Soarele sărută firul de păpădie și sărută floarea de măr, ale cărei petale se rumeniseră.

„Solia Satelor“.

ECONOMIE.

Imbunătățirea pământului agricol.

Insemnătatea drenării și însănătoșirii terenurilor agricole e foarte cunoscută în țara noastră. Puține moșii sunt, care să nu aibă trebuință, din

acest punct de vedere, de toată atențiunea proprietarilor și plugarilor.

Strămoșii noștri Romani își dedau toate ostenețele, pentru a scurge apa de prisos și a însănătoși pământurile lor de cultură. Agronomii moderni vorbesc ca de un lucru de cea mai mare importanță. — Toamna și primăvara e trebuință să scurgem apa care stagnează în bălți (ochiuri) pe câmp în sămănături. Când începutul toamnei e ploios, ca în anul trecut, e primejdie mare pentru sămănături, dacă apa îngheață. Apa care bălțește pe pământurile de grâu, trebuie condusă aiurea prin canale. Pretutindenea unde apa stă pe loc (e stagnantă) în sămănături, sau când ceva îi împiedecă scurgerea, trebuie să ne scăpăm de ea prin șanțuri sau prin drenuri, să o aducem în stare a se scurge.

Nu numai că nu scurgem apele de ploaie afară din sămănături, prin șanțuri, dar nu ne îngrijim în lunile ploioase (Mai—Iuni), când riurile ies din albia lor și acoperă cu apă părțile josuroase ale luncilor. Câte pagube nu aduc riurile prin revărsare? În locurile care țin apă și în timpurile prea umezi, în unele părți ale țării se ară și să seamănă în spinări și cu șanțulețe de scurgere între ele. Acest fel de arătură se întrebuița mult în vechime.

Nimic nu fac agricultorii români, proprietari și arândași, pentru a depărta apele din câmpul lucrat și ai însănătoși; cultivând pământuri cari țin apă, merită imputări severe. Dar poate nimic nu e mai important în cultura agricolă, ca lucrările cari înlătură pagubele aduse sămănăturilor de ape. Arăturile trebuiesc menținute uscate, ca să nu înghețe grâul peste iarnă și primăvară. Ogoarele făcute să fie scurse și în stare de a primi alte arături.

Dela început cultivătorii au băgat de seamă, că e nevoie să se scurgă apele, cari zac în sămănături, în acele adâncături ale terenului numite crovuri și în același timp, s'a găsit că prin șanțuri deschise în locuri convenabile se ajunge bine scopul. Noi facem agricultură de zeci de ani, fără ca agricultorii noștri să fi întreprins așa ceva. Agricultorii din Anglia, Bucovina, Austria, Franța etc, nu sunt așa neîngrijitori; nu numai că ei simt importanța de a însănătoși pământurile agricole, dar și potrivește sistemul de scurgere al apelor de prisos cu situația pământurilor. Intrebuițează 2 serii de canale de însănătoșire, deschise sau închise. Cele dintâi se fac lesne, trebuie însă mai multă grijă și atențiune pentru executarea celor de al doilea. Modul de a le face, precum și aplicațiunea lor, ne vine dela Somani, cari întrebuițau și pe unele și pe altele.

CĂRȚI, FOI și REVSITE.

A apărut „Românismul” Revistă politică Națională apare odată pe lună Redactori: Virgil Arion, Vasile Pârvan și G. Bogdan-Duică, anul I. Nr 2. Are cuprinsul următor: România, Ardealul și Bucovina Dr. Al. Bratu și Dr. Mateiu Genune. Legea electorală în Ungaria. G. Bogdan-Duică. Proiectul electoral al deputaților români. — Legea electorală și arhieriei români. — Războiul balcanic și Românii din Ungaria. — Trei puteri. — Ovreizarea Ungariei E. I. și Ivan din Cluj. Știri felurite din Ungaria și Ardeal, Cronicarul. Bucovina mută, G. Bogdan-Duică. Descripția Bucovinei în 1913, Doctor Juris. Știri felurite din Bucovina Cronicarul. Mișcarea aromânească, Dr. G. Frunză. Politica externă a Italiei, Dr G. Frunză. Literatura politică: 1, Dr. Kováts, Magyar imperialismus; 2. L. Schmidt Militärische Beschreibung Russlands; 3. Balcanicus, Le problème albanais; 4. Anonim austriac, Drängende Fragen, G. Bogdan-Duică și Enache Ionescu.

Misoginul

— Roman italian. —

(35).

Trad. de Crin.

(Urmare).

— Dar încă ești tare...

— Ceeace zici numai ca să mă mângâi, desigur nici tu n'o crezi. Mi-a sosit timpul, când pământul-mamă mă îmbie cu odihna, de mult dorită.

Imberido a luat apoi cuvântul și până când netezea cu căldură mâna bunicei, îi vorbea într'una pentru-ca, să-'i risipească gânduriile acelea urâte.

Donna Marta s'a mai liniștit puțin. Cu ceva mai în urmă a voit să doarmă. A tras ruletele. În odaie s'a făcut o liniște mor-mântală.

Până când bunicăsa dormia, Aurel era atent la bătăile pulzului. Donna Marta respira greu și foarte neregulat.

După o așteptare de două oare a sosit doctorul din Laveno, era un om de trei zeci de ani, brunet, înalt și zvelt. Pe buzele lui juca un zimbet sacrastic. Doctorul a vizitat foarte constiențios pe bolnavă, punându-i o mulțime de întrebări, după aceea întorcându-se spre grof i-a spus că acum deocamdată nu e nici o teamă de complicație.

Declarația aceasta a doctorului a tre-

zit o rază nouă de speranță în inima contesei, care îl întrebă:

— Așadară nu mor, d-le doctor?

Doctorul pe jumătate glumind a zis: — D-nă contesă, soartea noastră a tuturor e în mâna lu D-zeu, El Atotputernicul, să îndură de d-ta și îți va mai da încă multe zile de traiu...

Contesa a oftat odată cu inima foarte ușurată. Familia Boriș după amiază, a venit de ia cercetat pentruca să se intereseze de starea sănătății ei. Și doamna Boriș și Melania păreau foarte triste. Credeau că donna Marta e în agonie și de aceea n'au voit să între în odaie, în clipele acestea de grea încercare. Camilla înzădar le-a asigurat de contravi, în cele din urmă auzind Aurel despre ce e vorba, a eșit a afară și numai ce le-a poftit el înlăuntru, s'au hotărât să între

Contele Imberido s'a bucurat foarte mult, că i-a cercetat. Declarația doctorului încă l'a făcut vesel. Voia cea bună ce o simula Aurel, a mai lîntștit intucât-va și pe doamna Boriș și până când Therezia s'a slobozit în vorbă cu donna Marta, până atunci Aurel și Melania, să uitau urât unul la altul.

Lui Aurel i să părea, că Melania a slăbit, e palidă, cum n'a mai fost nici odată.

Melania vorbea foarte rar. Mai numai atunci când o întreba câte ceva donna Marta. Altă-dată tăcea, privirea și-o ațintea spre pă-

mânt pe frunte i să făcea o brazdă lungă care a arătat-o nesomnul și neodihna.

Să însăra...

Acum deodată un incident neplăcut a conturbat liniștea, ce doamna în odaie. Bătrâna, care până acum povestea, deodată a căzut pe spate și ca un trup lipsit de viață stătea cu capul cufundat în perini. Ochii i s'au înălbit. Din piept a eșit un horcăit prelung.

Femeia Therezia a strigat mirată:

— D-nă contesă! pentru D-zeu...

S'a dus lângă patul ei și a întreat-o: — Ți-e rău, d-nă contesă?

Bolnava n'a răspuns. Aurel și Melania s'au ridicat de pe scaun. Îngundurați o priveau pe donna Marta.

D-na Boriș, care părea foarte disperată, o întrebă:

— Poate eu te-am obosit, vorbindu-ți atâtea... Zău, dacă ași fi știut... Desigur te-ai obosit... Și acum ai lipsă de liniște.

— De liniște! liniște!... — îngână bolnava și a oftat odată adânc. După aceea și-a revenit iarăși în fire și a strâns zimbând mâna prietenei ei.

Ele înainte de a pleca au îmbrățișat cu căldură pe donna Marta și o au sărutat. După aceea și-au luat adio dela ia.

— Cugetă-te și la noi, d-nă contesă și să dea D-zeu, să te faci bine cât mai curând.

(Va urma)

A apărut Nr. 8. 1913. Anul XV-lea, din „*Foia Școlastică*“, prețioasa revistă pedagogică, organ al Reuniunilor învățătorilor gr.-cat. Archidiecezani. Redactor resp. Ioan F. Negruțiu. Apare în 1 și 15 fiecărei luni afară de Iulie și August. Abonamentul pe an 6 cor., pentru România 10 cor. Are un cuprins bogat, de 32 de pagini. Sumarul: Aug. Caliani: Metodul experimental în serviciul pedagogiei. Ștefan Pop: Invățământul continuativ. Binet Bratu: Măsurile gradului de instrucție. Ioan Ciocârlan: De când știe femeia de frica bărbatului, schiță. Informațiuni: Protopopului N. Solomon. — Fundațiune școlară. — Activitate extrașcolară. — R. I. R. S. — † Clemente Aiudeanu — † P. Cernea. — † Teodor Taloș. — Răsboiul balcanic. Bibliografie: Păunescu, Cultura întregală. — Dr. Crăinicean, Școli de repetiție. — Dârlea, Beutura și urmările ei. — Compayré — Popovici, Pestalozzi și educația elementară. — Tolstoi, Pamfil și Iuliu — Burnet — Nădejde, Micul Lord. — Dorna, Popasuri.

A apărut Nr. 8 din „*Cultura Creștină*“ An. III. din 1913, revista profesorilor de teologie din Blaj, cu următorul cuprins: Ioan Georgescu: Christos a înviat (Reflexii actuale). Zenovie Păclișanu: Din istoria bisericească a Maramurșului (Episcopul Iosif Stoica) (I). Dr. Alexandru Rusu: O problemă însemnată a instrucției noastre religioase (Cateheza dela școlile medii). Dr. Victor Macaveiu: Turcii și religia lor (II). Cronică: Deprinderi sufletești pe sama preoților (ar.); De-ale episcopiei de Hajdudorogh (ar.); Chestia delimitării dioceselor naționale gr.-or. din Bucovina (ar.) Serbările jubilară din Roma (ar.); O nouă teocrație (ar.); Cărți și Reviste: N. Dobrescu: Istoria bisericii române (sp.); Ioan Genț:

Mângăierea Creștinului (ar.); Ioan Genț: Mângăierea Sufletului (ar.); Telefon.

A apărut Nr. 5 Din „*Cuvântul Adevărului*“ revista Mănăstirii Prislopului, u. p. Hátszeg, cu următorul cuprins: Învierea primăvară. Dr. Nicolae Brânzău. — Predică pe duminica Tomii. — Predică Pe ziua S. Mucenic Gheorghe. Romul R. Stoica. — Predică pe duminica Mironosițelor. — Predică pe Duminica slăbănogului. — Predică pe Duminica Samarincei. — Iubiți frați în Hristos! Dr. Iuliu Florian. Predică la înmormântare. — Rubrica pastorală. 1. Sf. Cuminecătura a bolnavilor. — 2. Sf. Cuminecătura nu se păstrează la casele preoților. (nb). — Cronică. Sinodul protopopes din Cluj. — Recenziune. Pocăiții. (lim).

Redactor respons.: **Constantin Popp.**

Nr. 399—913 not.

Publicațiune de licitațiune minuendă.

Subscrisa primărie comunală face cunoscut, că în **18 Mai 1913**, va ținea licitație minuendă verbală în cancelaria comunală, referitoriu la repararea și renovarea cârciumei comunale.

Prețul strigărei e fixat în 3167 cor 72 fil., iar vadiul în 10%.

Planul, preliminarul de spese și condițiile de licitație să pot vedea între oarele oficioase în cancelaria comunală.

Șinca-veche, în 1 Maiu 1913.

Primăria comunală.

Nr, 118—1913 not.

Publicațiune.

Comuna Királyhalma dă în arândă prin licitațiune publică cârciuma comunală pe durata de 3 (trei) ani, începând din 1 Iulie 1913, până în 1 Iulie 1916 st. n. Licitațiunea va fi în ziua de 4 Iunie 1913 la 9 oare ant. m. în cancelaria comunală din Királyhalma. Cârciuma este situată la cea mai bună poziție în strada principală și în centrul comunei.

Prețul strigărei este statorit cu 800 cor. Cei cari voesc a licita, vor depune înainte de licitare 10% vadiu.

Înainte de a se începe licitarea să primesc și oferte în scris, însă acestea numai atunci vor fi luate în conziderare, dacă oferentul declară că cunoaște condițiunile de licitare și să supune întru toate aceluia, mai departe dacă suma oferită va fi scrisă atât cu numeri (cifra) cât și cu litere, în fine, dacă va alătura și vadiumul recerut.

Condițiunile de licitare să pot vedea în cancelaria notarială, ori când în timpul oarelor oficioase.

Királyhalma, în 20 April 1913.

Primăria comunală:

George Taflan,
notar.

George Grusăa,
1—2 primar.

Dela 1878! Intrece pe toate leacurile de casă de până acum renumita și în toate părțile lumii recunoscută și

Adevărata ALIFIA CENTIFOLIA

(mai înainte numită alifie miraculoasă.)

PUTEREA și INFLUINȚA:

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superflue ori ce operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajută la pornirea laptei, nu să întărește pieptul. Orbalțul de piept (foc viu), folosește la orice rani vechite, rani deschise la picioare umflăte, la caries, rani venite pin lovitură, tăieturi, impușcături, strivături, inpunsături, sdrobături, să folosește pentru îndepărtarea din corp: la tanduri de lemn, spin, sticlă, alică, năsip, prav etc. la orice umflături, creștere din corp, la sifile, la corbunculus, neoplasme, chiar și la rac, la putreziciune, la vermi, la rosături, beșii ivite pe picior, la orice arsături, membre înghețate, rane ivite prin lungi zăcere a bolnavului, umflături la grumazi, la buboaie, curgere de urechi, precum și la copii mici contra opăralei etc. etc. **Are putere vindecătoare și sigură.**

Mai puțin ea două dose nu să trimet. Espedarea să face prin ramburs (Nachname) sau plătite înainte. 2 burcane costă cor. 3 60 f.

La comande mai mari se dă rabat cuvenit.

Se capătă la: Farmacia Török József, și la alte farmacii în Budapesta. In mare (engro) la Thalmayer și Seitz, la succesorii Kochmeister și la drogeria Fraților Radonovits în Budapesta.

Unde nu să aillă depou, să se comande deadreptul dela farmacia THIERRY A. Örangyal-gyógyszertára Pregrada (lângă Rohitsch-Sauerbrunn.)

Allein echter Balsam aus der Schutzensel-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și excursiuniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala București a cerceta în strada Academiei nr. 21

„**Ospătăria Enache**“

a compatriotului nostru Oltean, aranjată din nou cu tot confortul, două sale și o curte pațioasă, unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.

Diferite **Vinuri** indigene și streine.

Bere bună de Bragadiru.

Diferite beuturi igienice și țuică curată.

Serviciu culanț.

Prețuri moderate.

Cu stimă

GHEORGE CISMAȘIU

Ospătăria Națională, București.

La tipografia noastră se aillă de vânzare următoarea:

Cultivarea viei și manuarea vinului și morburile și vindecarea lor, de *Daniil D. Graur*, învățator și propr. de vii, absl. de cursul de vierit din Bihardioszeg și cursul de pivnițarit din Budafok. Carte aprob. și revăzută de ministrul reg. ung. de agricultură. Prețul 2 cor. + porto.

Logodna dela Sfântu Ion, dramă populară în 4 acte de *Augustin Szilagyi*, prețul 1 cor. 20 b., + porto.

Țigă, comedie populară într'un act în versuri și hazlie, de *Eranoil Corfariu* cantor. Prețul 16 fileri.

Țiganul la popit, piesă teatrală în trei acte în versuri și hazlie, de *Em. Corfariu* cantor. Prețul 50 fileri.

Cântece din vremea veche, culese de *Gh. Tulbure* ases. cons. Edit. tipogr. C. Popp, Făgăraș. 40 fill.

Anunțuri și Reclame

să primesc la administrația foaie cu prețurile cele mai ieftine.

Zarafie Dumitru Pop (Dejenariu)

compatriotului nostru oltean a d-lui din Brașov, strada Hirscher (teatru) o recomandăm tuturor aceluia cari merg sau să reântore din România.